

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Vsem članom

naših delovnih kolektivov

delavski pozdrav

za 1. MAJ

Delavski svet in upravni odbor podjetja, Direkcija Gradis, Sindikalni odbor podjetja, Uredništvo Gradisovega vestnika

Delavski praznik

Petnajstič že praznujemo naš delavski praznik v svobodi. Za nami je petnajst let naporov, da bi si življenje bolje uredili, da bi nas ne trle skrbi za jutrišnji dan.

Ljudje smo včasih kaj pozabljivi. Kje so že tisti časi, ko smo se preganjali za krušnimi kartami, stali v vrstah za meso, se ubadali s tekstilnimi bonami in čakali na tiste nakaznice, da smo za praznike dobili po pol litra vina! Vse to je za nas že siva zgodovina. Taki smo pač, da zle stvari kaj hitro pozabimo, v spominu pa ostanejo svetli dnevi radosti in veselja.

Ta trud, ta neutolažljiva slaba po boljšem je že obrodila bogate sadove, ki je pripeljala našo delavsko domovino na prvo mesto v svetu po hitrosti gospodarskega razvoja. Sami smo gospodarji svoje usode, sami razpolagamo s sadovi svojih rok; ni izkoriščevalcev, da bi delali zanje — zato služi vse, kar napravimo, nam samim. Zato torej lahko tako naglo napredujemo, zato naša dežela ni več industrijsko zaostala, ampak smo se uvrstili že med razvite države na svetu, kar nam bo omogočilo, da bo naš napredek še dosti hitrejši kot v drugih državah in da bomo kmalu med najbogatejšimi.

Pa je komaj petnajst let tega, ko smo stali pred ruševinami in golih rok. Toda imeli smo hrabro srce in neizmerno zaupanje v lastne moči, nezlomljivo vero v bodočnost, vodstvo, ki nam je kazalo jasno pot, in trdno skovano enotnost, da smo se složno lotili graditve domovine in ni eden podiral, kar je drugi gradil. V tem je bila moč takrat in v tem je tudi naša moč zdaj, ko že kujemo načrte za novo petletje gospodarskega procveta in graditve socialističnih družbenih odnosov v naši domovini.

Gradbinci imamo velik delež pri teh uspehih naše socialistične graditve, saj je na naših ramah ležalo veliko breme obnove in graditve naše domovine. Naše podjetje je zgradilo nekaj temeljnih kamnov naše industrializacije, n. pr. Litostroj, tovarna glinice in aluminija v Kidričevem, nekaj hidrocentral, termocentralo v Šoštanju, množico mostov, cest in raznih industrijskih objektov. Kljub temu pa je gradbeništvo zaostalo za razvojem na drugih področjih. To je tudi razumljivo, saj smo imeli premalo sredstev, da bi razvijali vse panoge hkrati. Zdaj je gradbeništvo na vrsti. Na petem kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, ki je bil pred nedavnim v Beogradu, so posebej naglasili, da je treba v prihodnjem petletju predvsem investirati v gradbeništvo, da bo zmoglo velike naloge, ki še stoje pred nami. Tovariš Tito je glede tega povedal tole:

»Razvoj gradbeništva v naslednjem petletnem obdobju bo pod vplivom predvidenega povečanega obsega gradbenih del, zlasti na področju graditve stanovanj in drugih objektov družbenega standarda. Na tej osnovi je v načrtu, da se bo obseg graditve povečal povprečno na leto za 13 odstotkov.

Da bi se povečala učinkovitost in hitrost graditve, je potrebno v naslednjem obdobju nadaljevati že začeti proces modernizacije gradbeništva, zlasti z izboljšanjem mehanizacije graditve, s širšo uporabo sodobnega materiala in izboljšanjem metod in organizacije graditve. Prav tako je treba zagotoviti boljšo preskrbo tržišča s potrebnim gradbenim materialom in posvetiti posebno pozornost nadaljnemu razvoju industrije gradbenega materiala. Vsi ti ukrepi naj prispevajo k temu, da se bodo skrajšali roki graditve in bodo odpadli sezonski vplivi v graditvi objektov družbenega standarda.«

Tu so konkretne naloge, ki stoje pred gradbeništvom. Naše podjetje je že precej storilo v smeri, ki jo je nakazal kongres, seveda pa se bomo morali podvizati zlasti glede mehanizacije, da se gradbenemu delavcu ne bo treba fizično mučiti in da bo gradnja še hitrejša kot je doslej.

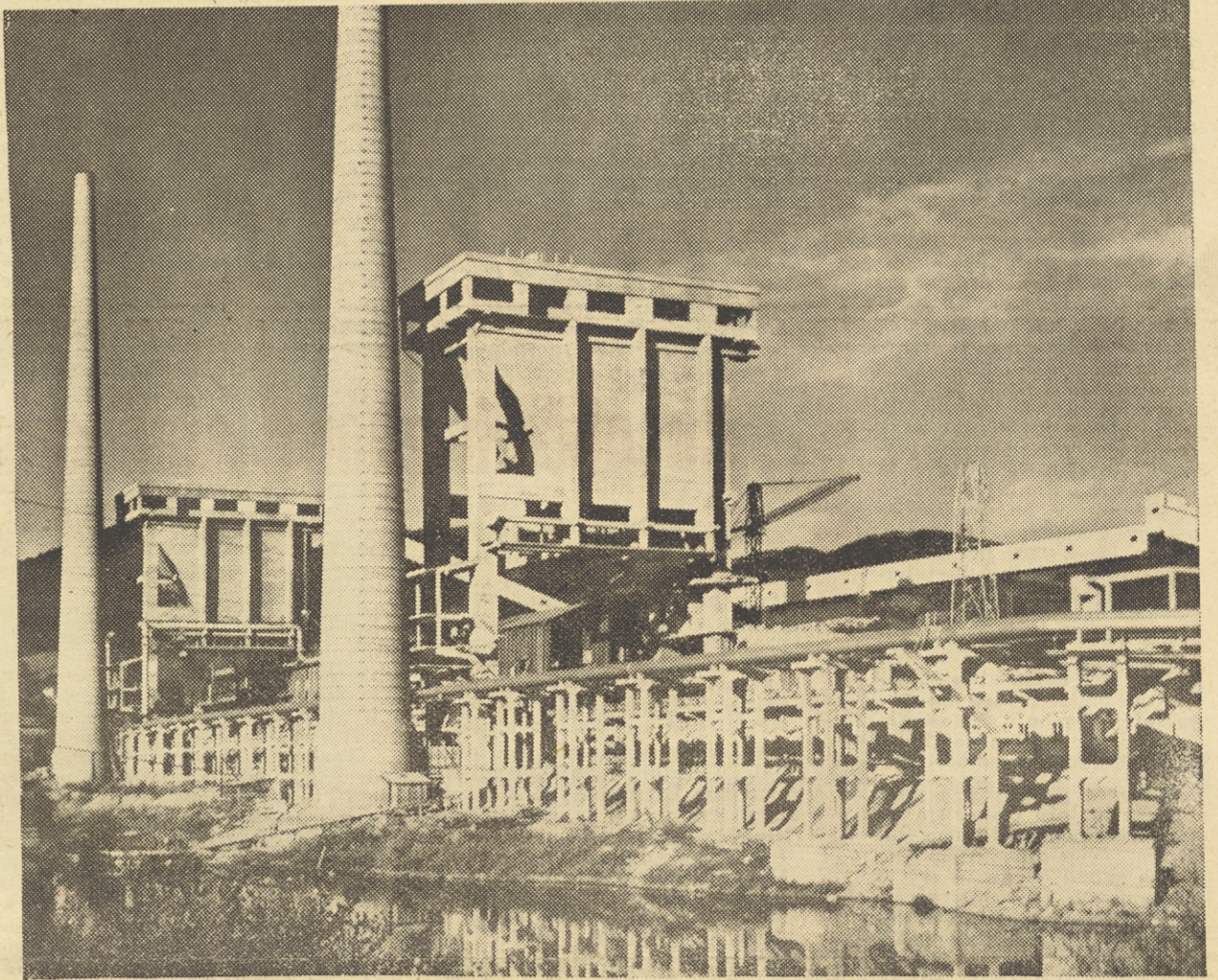
Ob prvem maju, našem delavskem prazniku, ko pregledujemo našo moč in naše uspehe, čestitamo vsem članom naših delovnih kolektivov v želji, da bi bili ti uspehi še večji v korist vsakega posameznika in skupnosti.

PAROLA

tega meseca

Ze v svojem zadnjem članku sem na kratko orisal naloge, ki nas čakajo v letošnjem letu in moje poglede na temeljno problematiko tehnično-operativnega značaja, ki jo bomo morali reševati. Danes bi rad malo podrobneje opozoril na problem, katerega reševanje naj bi postalo geslo tega meseca, saj je od prave in uspešne rešitve tega problema odvisno tudi lažja uresničitev drugih ukrepov. Ta problem je akordiranje.

Vsi vemo, da je sedanja letna doba, ko na vseh koncih odpiramo nova delovna mesta, doba organiziranja in v zvezi s tem doba nabiranja novih kapacitet tudi v potrebni delovni sili. Vemo pa tudi, da je dobre delovne sile le malo in da si taka delovna sila išče zaposlitve tam, kjer so realne možnosti za službo večje. Dober delavec je pripravljen vložiti vse svoje sile, upravičeno pa zahteva za svoj trud ustrezno plačilo. Stimulativno plačevanje delavcev po učinku in prizadevnosti je danes osnovno vprašanje urejanja pravih delovnih odnosov, ki mu tudi v našem podjetju posvečamo največ pozornosti. Ta cilj zasleduje doplačilo, ki ga je delavski svet podjetja določil za tiste, ki delajo po učinku in norme dosegajo oziroma presegaajo, temu cilju služi tudi najnovejša uvedba ekonomskih enot v podjetju, o katerih je bilo že dosti govora in ki predstavljajo trenutno najuspešnejšo obliko gnotne spodbude delavcev za gospodarjenje.

Ob našem delavskem prazniku se spominjamo naših velikih uspehov. — Zelezarna Zenica

Ob občnih zbiorih sindikalnih podružnic

Letos je prisostvovalo občnim zborom sindikalnih podružnic 1360 delegatov in članov kolektiva, ki so zastopali 4900 članov. Delegati so v glavnem razpravljali o nagrajevanju, ekonomskih enotah ter analizirali gospodarski in politični položaj v podjetju. Skoraj povsod so se udeležili občnih zborov tudi predstavniki višjih sindikalnih forumov.

Sindikalne podružnice so se na letošnje občne zbornice dosti bolje pripravile kot prejšnja leta. Jedrnata poročila so obsegala celotno gospodarsko in politično problematiko. Tako je poročilo celjske podružnice obravnavalo aktualne probleme, ki v prvi vrsti vplivajo na proizvodnjo in dvig življenjske ravni gradbenega delavca: prehod na kompleksnejše nagrajevanje po učinku z ustanovitvijo prve ekonomske enote, skrb za delovnega človeka in obširno gospodarsko poročilo.

Gradbeno vodstvo Celje je v lanskem letu ustvarilo 1176 milijonov realizacije. Zanimivo je, da je med 15 sektorji naša prva ekonomska enota »Merx na tretjem mestu. Po zelo dobro sestavljenem poročilu naj bi se razvila živahna razprava, vendar so diskutirali le 4 člani. Ni sicer merilo dela sindikalne podružnice razprava na občnem zboru — toda problemov je tudi na celjskem gradbenem vodstvu dovolj.

Sindikalni funkcionarji bodo morali več delati z ljudmi in skrbeti tudi za na videz drobna in nepomembna vprašanja zaposlenih delavcev, so dejali na občnem zboru v Mariboru. S takim delom si bodo pridobili zaupanje kolektiva in uspehi bodo nedvomno še večji. Tudi delavci sami iščejo premalo pomoči pri sindikalnih odbornikih. Glede tega bodo morali predvsem poverjeniki več skrbeti. Če upoštevamo, da so gradili 72 objektov pri 32 investitorjih, je sindikalna podružnica kljub objektivnim težavam svojo nalogo častno izpolnila.

V Mariboru je zaposlenih okrog 70 % domačinov, ki imajo možnost, da se vozijo vsak dan domov. Problem fluktuacije delovne sile ni tako velik kot pri drugih ednicah, imajo pa zato največ izostankov do 7 dni. Predvsem se ti izostanki dvignejo med košarno in trgatvijo. Glede skrbi za delavce so prav v Mariboru napravili velik korak naprej. Uredili so samski dom, menzo, počitniški dom na Pohorju, organizirali največ tečajev, športni dan itd.

Ker pa uvedba ekonomskih enot ne bo možna povsod, saj so zanjo potrebni določeni pogoji in osnove, ki jih marsikaterem delovnem mestu še nismo sposobni ustvariti, bo letos večinoma še vedno poudarek na najvažnejši obliki za stimulativno nagrajevanje — na akordiranju. Skupaj z 10 % doplačilom na doseženo vrednost akordnega dela predstavljajo prav oblike akorda v podjetju možnost, da stimuliramo skoro vsa dela neposredne proizvodnje. Da bi dosegli visok odstotek akorda, pa bo nujno sodelovanje tko delovnih skupin, ki mora te akorde postaviti, ga tudi zahtevajo, saj gre z njihove naeposredne koristi, ter tehničnega kadra, ki mora te akorde postaviti, nadzirati in obračunati. O dodatni stimulaciji delavcem, ki delajo po učinku, smo že govorili (10 % doplačilo na doseženi finančni uspeh), tehnični kader pa prejme stimulacijo za oddajanje akorda pri tromesečnih ocenjevanjih, kjer bomo dali akordu v letošnjem letu še večji poudarek. Naš cilj mora biti oddaja vseh del v neposredni proizvodnji v akord, pa bodisi da je to kompleksni akord, delo po obratovnih normah ali za vnaprej dogovorjen znesek itd. Važno pri akordiranju je le to, da mora delavec ali skupina vnaprej poznati ceno določenega dela ali enote dela.

Delavec, ki bo delal po učinku, torej plačan za izvršeno delo po svojem prizadevanju, bo delal z večjim veseljem, bo zaslužil boljše, bo na svojem delovnem mestu zadovoljen, saj bo imel poročstvo, da bo za večji trud prejel boljše plačilo. Edinicam, ki bodo dobro in skrbno organizirale akordno delo, ne bo težko obdržati delovne sile, pa tudi nova bo na tako delovno mesto rada prihajala. Zato morajo vsi naši operativci pa tudi sindikalne podružnice, delavski sveti in upravni odbori posvečati temu vprašanju največjo pozornost, saj bodo s tem hkrati rešili problem izpolnitve naših kapacitet in dobrih pravih delovnih odnosov na svojih ednicah. Naša parola meseca naj torej bo:

Uvedimo 100 % akord vsega našega dela.

ing. Peteln

Nadaljevanje na 2. strani

Razstava v Zagrebu

Jože Mavrič in njegov pomočnik Milan sta pripravila konstruktivni del razstave

V okviru razstave »DOM IN DRUŽINA«, ki bo od 30. aprila do 15. maja v Zagrebu, pripravljata zvezna gradbena zbornica s sodelovanjem Sekretariata za industrijo ZIS tudi razstavo stanovanjske izgradnje v naši državi. Namen te razstave je predvsem, da se popularizirajo uspehi na področju stanovanjske izgradnje, prikažejo naše potencialne možnosti za prehod na industrijski način proizvodnje in montaže stanovanj.

Poleg ostalih podjetij iz vse države je bilo povabljenih sodelovanju na tej razstavi tudi naše podjetje, ki naj s svojim eksponatom poda prežetost preko dela in uspehov na področju gradnje stanovanj. To vabilo je nekako priznanje za delo, ki ga Gradis opravlja na tem področju, saj nam je s tem pripadla je iz naše ožje domovine zastopamo čast, da kot edino gradbeno podjetje LR Slovenijo na razstavi v Zagrebu.

Odločili smo se, da prikažemo naša stanovanja po montažnem sistemu PBM in to predvsem zato, ker

Fantje iz Skofjeloškega lesnega obrata so pod Janezovim vodstvom postavili stanovanje

je Gradis z njimi začel kot prvi v Sloveniji sistematično delati na tem področju in pri tem tudi uspel. Končno pa tudi zato, ker so plod dela naših projektantov ing. Skaberneta, ing. Treppa in ing. arh. Vedeta.

Naš razstavni del bo prikazoval konstrukcijo in način montaže elementov PBM ter kompletno stanovanje, kakršne zidoma iz PBM elementov v Siški v Ljubljani.

V ta namen smo prepeljali v Zagreb vse karakteristične elemente našega načina montaže, s katerimi naj bi otipljivo in nazorno prikazali konstruktivno, tehnološko in ekonomsko vrednost montažnega načina gradnje stanovanj. Jože Mavrič, ki mu pomaga pri delu Milan, je res mojster svoje stroke in z vso vestnostjo pripravlja konstruktivni del eksponata na razstavišču v Zagrebu. Še vedno tu pa tam kaj popravi, dopolni ali zastiči, ker ve, da bodo ogledovalci njegovo delo tisoči obiskovalcev. To pa ni kar tako.

Mavričevemu zgledu nočejo zaostajati fantje pod Janezovim vodstvom iz Skofjeloškega lesnega obrata, katerih naloga je postavitev stanovanja. Zaradi poenostavitve ter lažje in hitre obdelave so namreč stene stanovanjskega dela eks-

Na Zagrebškem velesejmu bomo pokazali, kakšna je naša industrializirana gradnja stanovanj po PBM sistemu

Rezultati ankete tehničnega kadra

Nedavno je bila med tehničnim kadrom podjetja izvedena anketa, ki naj bi osvetlila nekatera vprašanja s področja strokovnega dela, specializacije, zadovoljstva na delovnem mestu in pripravljenosti za

delo tehničnega kadra tudi izven republike.

Anketiranih je bilo 33 inženirjev, 91 tehnikov in 63 delovodij. Anketa je na splošno uspela, čeprav niso vsi iskreno odgovorili.

Starost	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	nad 50	skupaj
inženirjev	—	10	5	8	2	4	4	33
tehnikov	19	30	14	12	6	7	3	91
delovodij	—	8	12	9	6	8	20	63
skupaj	19	48	31	29	14	19	27	187

Pooblastila ima 55 inženirjev in tehnikov. Verjetno pa je ta številka zadnji mesec večja.

Na vprašanje glede specializacije ali nagnjenja bodisi k operativni ali projektiranju so odgovorili takole.

- Operativa:
1. Visoke gradnje 122
 2. Montažne gradnje 75
 3. Lesna stroka 21
 4. Betonski polfabrikati 29
 5. Obrtniška dela 28
 6. Težka mehanizacija 21
 7. Geodetska dela 14
 8. Nizke gradnje 10

- Projektiranje in drugo:
1. Splošno projektiranje 52
 2. Statika 27

	nemško	angleško	francosko	italijansko	druge
inženirji	35	16	16	12	12
tehniki	63	8	5	15	16
delovodje	43	1	0	9	5
skupaj	141	25	21	36	23

Na vprašanje, ali je z delovnim mestom zadovoljen, jih je odgovorilo 156 z »da«, 19 z »ne«, drugi se niso opredelili.

V drugo republiko ali inozemstvo jih je pripravljeno iti 83 (seveda pod ugodnimi pogoji).

Anketa se je nanašala tudi na stanovanjska vprašanja. Primerno stanovanje ima 115, 68 članov pa ga še nima. Za združeno gradnjo se jih je prijavilo 45, ostali pa nimajo dovolj sredstev. Večina članov želi stanovati v Ljubljani.

Na vprašanje, ali je bil na specializaciji, je odgovorilo 11 inženirjev, 3 tehnik in 9 delovodij z »da« ali skupaj 23. Dočim je po vrtni iz specializacije delalo na tem področju le 11.

Studij želi nadaljevati 73 članov, dočim jih je 114 odgovorilo z »ne«, ali pa odgovor ni jasen.

Po podatkih ankete tehnični kader zelo dobro obvlada tuje jezike, in sicer:

	nemško	angleško	francosko	italijansko	druge
inženirji	35	16	16	12	12
tehniki	63	8	5	15	16
delovodje	43	1	0	9	5
skupaj	141	25	21	36	23

Zanimivi so bili odgovori na vprašanje, ali je tarifna postavka in delovno mesto v okviru tarifnega pravilnika primerna. Tako je z »da« odgovorilo 109, z »ne« 48, nedoločeni pa je bilo 30 odgovorov. S sedanjim sistemom nagrajevanja je zadovoljnih 121 članov.

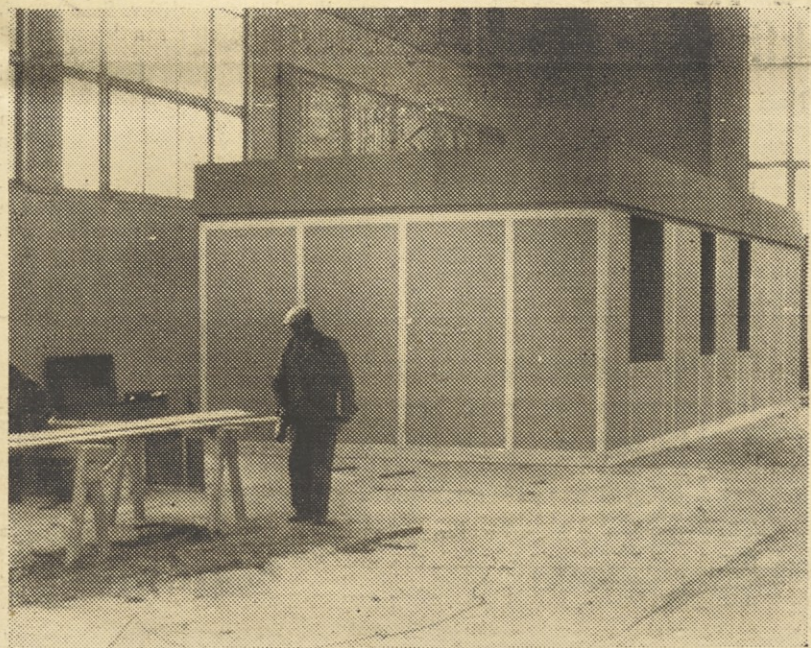
Zelo slabo pa je udeleževanje tehničnega kadra v raznih političnih in kulturnih organizacijah izven podjetja.

- V sindikatu se udeležujeta 2
 V športnih organizacijah 4
 SZDL 5
 Razne funkcije OLO, ObLO 12
 DIT 2
 Ostalo 8

154 članov se ne udeležuje, razen nekaterih v raznih političnih organizacijah v podjetju, toda le 18% vsega tehničnega kadra.

Iz rezultatov ankete tehničnega kadra povzemamo naslednje: Nedvomno je, da je anketa predvsem glede strokovnega dela in specializacije, stanovanjskih problemov in zadovoljstva na delovnem mestu dosegla svoj namen. Predvsem je ugotovila, da vlada tudi med tehničnim kadrom težnja po nadaljnjem izobraževanju in napredku. Iz odgovorov anketiranih članov kolektiva je razvidno, da so mesečni prejemki v večini primerov v skladu z njihovimi delovnimi mesti in da so s sedanjim sistemom nagrajevanja kot tudi »ocenjevanja« v glavnem zadovoljni. V anketi je bilo tudi nekaj pripomb v zvezi z nadurnim delom. Danih je bilo tudi nekaj konkretnih predlogov, predvsem pa nam bodo odgovori služili za izboljšanje kadrovske politike. V kratkem bomo izvedli podobno anketo med osebjem finančne, administrativne in drugih strok — kolikor bo čas dopuščal, pa tudi med celotnim kolektivom.

L. C.

ponata napravljene iz stramitnih plošč. Skofjeločani so bili sprva malce nezaupljivi proti tej »stisnjeni stani«. Ko pa so zastavili prve stene, jim je delo šlo zelo hitro izpod rok, pa tudi nezaupljivosti in negotovosti ni več na njihovih obrazih. Zadnje dni hite, saj se morajo za njimi zvrstiti še slikarji, polagalci tapet po stenah, pa tapetniki in še vsi drugi, brez katerih si ne moremo opremiti stanovanja v zaključeno celoto. Čas otvoritve, t. j. 30. april se pa hitro približuje.

Kakor je bilo že uvodoma rečeno, je namen razstave prikazati in nakazati smer stanovanjske gradnje v naši državi. Smatram, da ne bi bilo zaradi tega slabo, če bi se člani našega celotnega kolektiva preko svojih sindikalnih podružnic ogledali to razstavo, se seznanili z njeno vsebino ter istočasno primerjali rezultate dela na tem področju med posameznimi razstavljalci. Tako bo razstava dosegla tudi svoj namen.

Ing. arh. Milan Arnež

Pogled na razstavni prostor

SODELUJTE TUDI VI

Malo je v Sloveniji podjetij, ki se lahko pohvalijo s takim načinom obveščanja o uspehih in tekočih problemih kot prav naše. Naš časopis »Gradisov vestnik« je glede tega nedvomno opravil že veliko nalogo, saj so se po njem seznanili s celotno problematiko podjetja. Da bo postal časopis še bolj zanimiv, je uredniški odbor na zadnji seji uvedel nekatere nove stalne rubrike in pri tem bi iskreno želeli še več našega sodelovanja.

Z modernizacijo in mehanizacijo podjetja se spreminjajo odnosi v podjetju, iščejo se nove oblike dela, nove metode, zato nam je vaše sodelovanje tembolj potrebno. Postavljene so razne dopisniške komisije in veliko je bilo že obljub, toda pred izidom številke je vedno problem, kje dobiti članke in kako napolniti vse strani.

Potem se sprašujemo, kaj delajo Mariborčani, ki gradijo ob skrajni severni meji, kaj Koperčani, ki se bodo verjetno ob sinjem Jadranu kmalu kopal. Zakaj sta v Ravnah utihnili tov. Adela in tov. Uhan? Sicer pa mislim, da bi se lahko kaj oglasil tudi tov. ing. Stok? Celjani imajo izvoljeno dopisniško komisijo in je posebno še zadalžen tov. Berto Praprotnik. Tudi Boško iz Kranja bi se lahko kdaj pa kdaj oglasil. Zeleli bi, da pišejo tudi delavci z Jesenic in iz Zaloga. Pišite o svojih skrbih, težavah in seveda tudi o uspehih. Da o gradbenem vodstvu Ljubljana ne govorim. Ti imajo do uredništva »najdaljšo pot! Res je v centralnih obratih zelo aktiven tov. Martinšek, toda sam ne zmore vsega. Kakšni so problemi v Skofji Loki, ve samo tov. direktor, dobro bi bilo, da bi se tudi kdaj oglasili v našem listu. Iz betonarne nas s strokovnimi članki sicer zalaga tov. Lipovec, želeli bi pa več vedeti iz neposrednega življenja članov kolektiva.

In naši tehnični strokovnjaki bodisi iz centrale ali edinic? Ali ne bi vaše dobre in koristne predloge podelili vsemu kolektivu? Opis posameznih problemov, novih metod dela, konkretnih predlogov itd. — vse to bo koristilo skupnim ciljem podjetja.

Tovariši, člani in članice kolektiva, pišite nam, toda pazite, da ne bo preveč, ker drugače bomo morali povečati številko našega vestnika.

Urednik

POMLAD

Pomlad je — kot jih je že toliko bilo je — a vendar, bolj kot včasih — letos mi hudó je...

Cvetoča česnja v bregu koplje se v belini, v meni živo ostajajo spomini na tisto lepo pomlad — ko si me čakala v zavetju njene krošnje — v smehu si jokala ko si dišeče bele peve odmaknila, se primaknila bliže — mi dahnila: »Ti, veš — brez tebe ne bi mogla več živet! občutil sem — brez tebe mogel bi umreti...

In božala oba sva vonjave cvetne peve — v objemu dvojnem napoj ljubavni srkala brez meje...

Pomladni piš osul je bele liste — ločilo najino pot — pomladi tiste odšla čez posejane njive v daljo ti si, — mi rekla, da se vrneš — vrnila pa se nisi!...

Pomlad je — kot jih je že toliko bilo je — Košata česnja spet v belino je odeta. Ob njej sem sam — ob meni ni pojave tvoje, le ptič nad mano ves zaljubljen poje in čmrlj med cvetjem za medico leta — dišečih cvetnih vej, mi ne razmika nihče — v njih moj spomin le tvojo sliko išče...

Bliže proizvajalcem

Letos poteka deset let, odkar so prevzeli upravljanje podjetja v svoje roke neposredni proizvajalci. Zato je prav, če se ob tem desetletnem jubileju zadržimo ob nekaterih mislih in ugotovitvah, da bi delavsko upravljanje v našem podjetju še andalje razvili ter tako na stežaj odprli vrata ustvarjalni delavski pobudi.

»S prvim zasedanjem delavskega sveta podjetja »Gradis«, ko prevzema naš kolektiv podjetje v svoje roke, vam pošiljamo borbene pozdrave in obljubo, da bomo z delom dokazali, da smo vredni zaupanja naše Partije in naših delovnih ljudi.

To pismo je poslal delavski svet podjetja s svojega prvega zasedanja 21. oktobra 1950 Centralnemu komiteju Komunistične partije Slovenije. Kdaj pa je bil delavski svet izvoljen, je težko reči, ker v arhivih delavskega sveta tega podatka ni. Vemo pa, da so bili na nekaterih gradbiščih izvoljeni delavski sveti že dosti prej; še pred izidom zakona, s katerim je bilo uveljavljeno delavsko upravljanje. Ne bi bilo napak, če bi se kdo lotil zbiranja podatkov in gradiva o delavskem upravljanju v našem podjetju, kar so v mnogih že storili in imajo vezane vse zapisnike delavskih svetov in upravnih odborov. Res je to pri nas precej bolj zamotan posel, ker smo imeli toliko gradbišč in so med njimi tudi taka, ki jih zdaj ni več. Zato pa bi bilo treba s tem pohiteti, da nam ne uide še tisto, kar imamo. Hkrati pa bi kazalo misliti o tem, da bi odslej gradivo zbirali. Menim, da ne bi bilo odveč, če bi osrednji delavski svet sklenil, naj vsa gradbišča vežejo vsak letnik zapisnikov delavskega sveta in posebej upravnega odbora, da se ne razgube. Tanga odbora, da se ne razgube. Tanga odbora, da se ne razgube. Tanga odbora, da se ne razgube. Tanga odbora, da se ne razgube.

Ko človek brska pa raznih zapisnikih, se začudi, s kakšno odgovornostjo so se delavski sveti lotili upravljanja, čeprav je naše gospodarstvo takrat do vrata tičalo v sponah administrativnega upravljanja. Kako visoka je bila že takrat zavest upravljavcev! Glejte, kaj je zapisal Janko Vidovič delavskemu svetu podjetja 10. decembra 1950. leta: »Da so delavski sveti največja pridobitev jugoslovanskih narodov, mi je povsem jasno. Žal pa se dne 11. decembra ne bom mogel udeležiti

ti seje delavskega sveta, ker sem bolan«.

Podobno beremo še iz pisma, ki ga je pisal Blaž D. upravnemu odboru podjetja tiste čase. Takole piše med drugim:

»Zavedam se, da je dolžnost vsakega poštenega in zavednega državljanca sodelovati in pomagati skupnosti, kolikor je to v njegovi moči. Ko so me delavci izvolili za člana delavskega sveta in upravnega odbora, sem bil vesel in obenem ponosen, da mi toliko zaupajo in srečen sem bil, da me je doletela taka čast...«

Ob tako visoki delavski zavesti je torej raslo in se krepilo delavsko upravljanje pri nas. Iz zapisnikov je videti, da so se delavski sveti temeljito zavzeli za gospodarjenje in izpolnjevanje plana. Na zasedanjih osrednjega delavskega sveta so na primer sprejemali vrsto čisto konkretnih sklepov glede organizacije proizvodnje, iskanja in premeščanja delovne sile, prehrane delavcev itd. V tistih časih so bile na primer hude težave s prehrano. Karte smo sicer dobili, toda hrane ni bilo, maščob in mesa je primanjkovalo itd. Osrednji delavski svet je poslal delegacijo k vladi LRS, ki je posredovala glede teh zadev. Delavskim svetom gradbišč pa so priporočili, naj pošljejo v delegacije k predsednikom OLO le najboljše delavce, da bi posredovali redno dobavo hrane.

Zanimivo je še, da je osrednji delavski svet osebno zadolžil člana z gradbišč, da so skrbeli za uresničevanje njegovih sklepov po gradbiščih.

Ze prvi začetki so torej pokazali velikanske prednosti delavskega upravljanja pred administrativnim vodenjem gospodarstva. Sproščena je bila pobuda najnaprednejšega dela delavcev, medtem ko delavsko upravljanje v širino ni prodrlo. To pa je še danes problem, ki se ga kaže lotiti z vso resnostjo, saj je delavska pobuda neizčrpna zakladnica, ki omogoča neslučen razvoj proizvodnih sil in seveda tudi nenehen vzpon življenjske ravni delavcev.

Izkoristimo to priložnost in se zadržimo ob nekaterih problemih demokratičnega mehanizma delavskega upravljanja v našem podjetju.

V prvi gre namreč za to, ali ta mehanizem deluje tako, da je delavski svet dejanski upravljalec, ali

pa je delavsko upravljanje kljub globoko demokratični vsebini le demokratična fasada. Ali je torej delavsko upravljanje le bolj navidezno, v resnici pa sklepajo in odločajo drugod, delavski svet pa le glasuje o stvareh, ki so bile že drugod dogovorjene, najpogosteje v ožjem krogu. V takih primerih je delavski svet le navidez demokratična podoba za preoblečen birokratizem.

Resnično delavsko upravljanje potemtakem ni v tem, da imaš pravico glasovanja o že dogovorjenih zadevah, ampak v tem, da po treznem preudarku sam poiščeš drugo rešitev. To pa terja marsikaj.

Predvsem bi moral dobiti vsak član delavskega sveta v roke gradivo za zasedanje. To je pri nas za osrednji delavski svet v glavnem urejeno, po gradbiščih pa te stvari še močno šepajo. Član delavskega sveta ne more kvalificirano odločati kot pravimo, ne more po svoji presoji odločiti, kaj bi bilo v določenem primeru storiti, da bi najboljše ustrezalo. V gradivu naj bi bil problem jasno razložen in nakazane naj bi bile vse možne rešitve. Delavski svet pa naj sam odloči, katera izmed njih najbolj ustreza.

To pa dalje pomeni, da sestavljanje dnevnega reda ne moremo prepuštili slučajno ali ga sestavljati samo po trenutnih potrebah. Tudi glede tega je potrebno načrtno delo. Če bi si upravni odbor ali delavski svet sestavila dolgoročen načrt problemov, ki bi jih podrobno proučila, potem predvsem ne bi bilo zadrege, o čem naj razpravljajo in se ne bi moglo pripetiti, da bi se delavski svet tudi po nekaj mesecih ne sestal. V našem podjetju, v katerem imamo celo vrsto obratnih delavskih svetov, bi bilo priporočljivo, če bi si tak načrt sestavil osrednji delavski svet in bi se po njem ravnali tudi obratni.

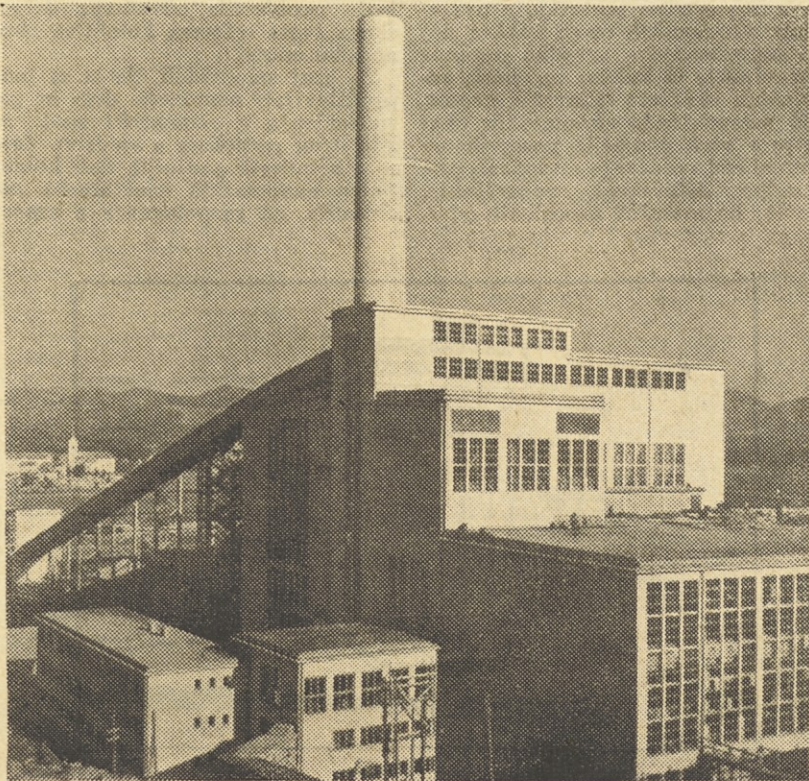
Tako bi bile zadeve prediskutirane že na zasedanjih obratnih svetov in bi osrednji delavski svet le povzel njihove ugotovitve. Razumljivo pa je, da je ob takem sistemu potrebno marljivo delo komisij delavskih svetov, ki bi zbirale in proučevale gradivo. Ali je treba posebej naglašati, da bi ta sistem omogočil mnogo tesnejšo povezavo delavskega sveta s kolektivom? Najbrž ne, saj je vsakomur jasno, da bi s tem omogočili članom delavskega sveta, da se pogovore s kolektivom o zadevah, o katerih bo razpravljal delavski svet.

V nekaterih podjetjih imajo svojevrstno prakso, da skličejo pred vsakim zasedanjem delavskega sveta sestanke kolektivov po obratih, na katerih člani delavskega sveta razložijo, o čem bo razpravljal delavski svet. Kolektiv ima torej možnost, da pove svoje mnenje o zadevah še preden delavski svet sklepa o njih. Kaj pomaga govoriti o tem, ko je delavski svet že odločil? Pot-

Nadaljevanje na 6. strani

Direktor podjetja ing. Hugo Keržan, podpredsednica Glavnega odbora Socialistične zveze Vida Tomšič in Franc Rakef, predsednik prvega delavskega sveta našega podjetja

Termoelektrarna Soštanj

To je bil drugi delavski svet našega podjetja

ODREZI! ODREZI! ODREZI! ODREZI! ODREZI!

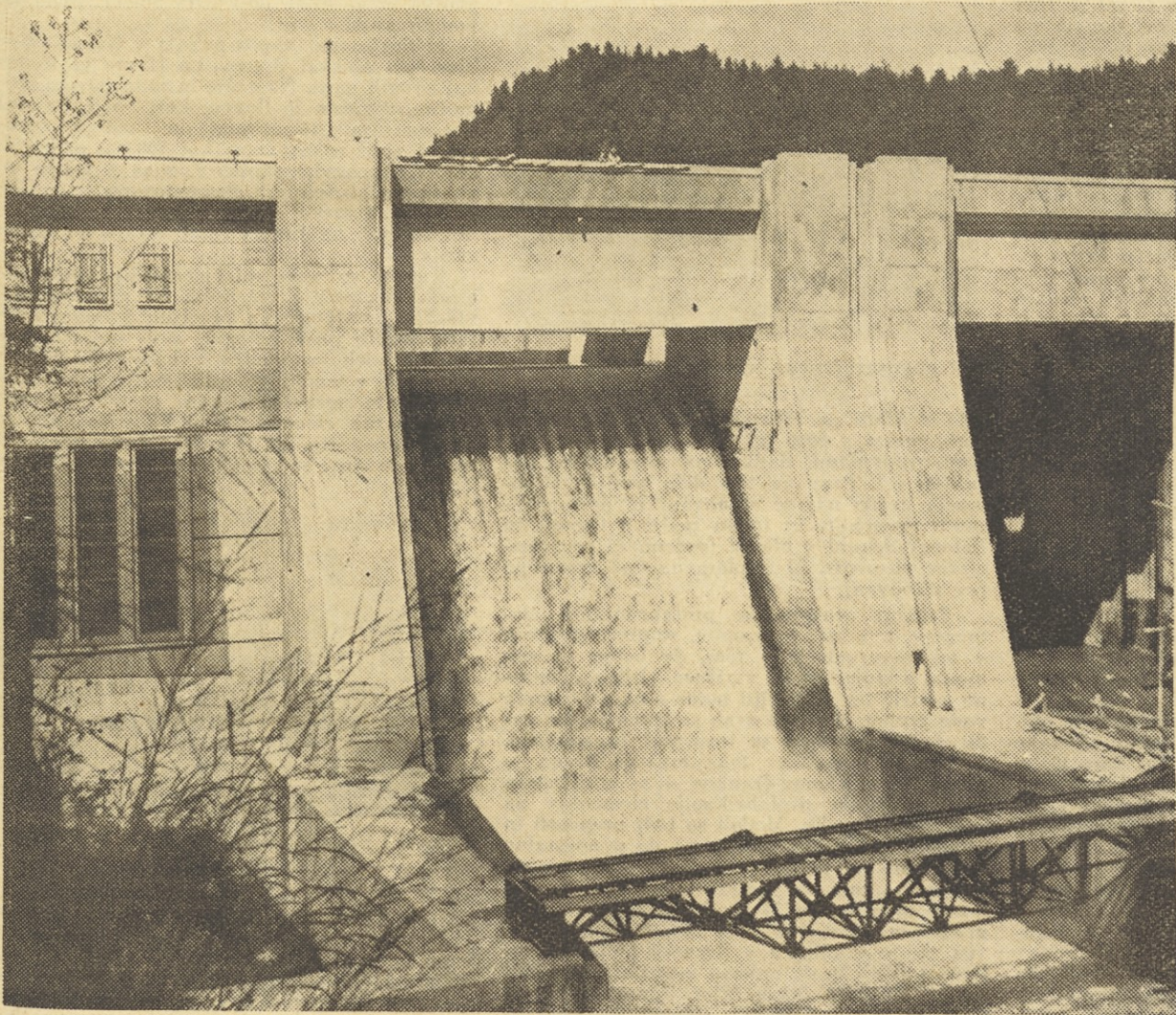
Anketna vprašanja

delu in pomanjkljivosti delavskega upravljanja

Odgovoriti samo z da ali z ne. Le pri desetem vprašanju podčrtajte, kar vam najbolj ustreza!

1. Ali ste že bili kdaj izvoljeni v organe delavskega samoupravljanja?
2. Ali poznate pravice in dolžnosti delavskih svetov in upravnih organov?
3. Ali ste seznanjeni z dnevnim redom sej delavskega sveta in upravnega odbora?
4. Ali ste že bili povabljeni na sejo delavskega sveta ali upravnega odbora?
5. Ali so člani centralnega delavskega sveta tolmačili kolektivno sprejete sklepe?
6. Ali so člani obratnega delavskega sveta tolmačili kolektivno sprejete sklepe?
7. Ali so člani delavskega sveta še pred zasedanjem vprašali za mnenje člane kolektiva?
8. Ali ste se kdaj pritožili na delavski svet?
9. Ali delavski svet in upravni odbor razumeta težave delavcev in ali dovolj skrbita za kolektiv?
10. Če imate težave ali če se vam godi krivica, na koga se najraje obrnete (sindikata, upravni odbor, delavski svet, uprava gradbišča ali obrata, delovodja, organizacija zveze komunistov)?
11. Ali smitate, da ste za vaše delo prav plačani?
12. Ali imajo nadrejeni pravilen odnos do podrejenih?

Lista ni treba podpisati! Izpolnjene odgovore pošljite najkasneje do 10. maja sindikalni podružnici vaše edince.

Hidrocentrala Medvode je eden izmed velikih objektov, ki jih je zgradil Gradis

Bliže proizvajalcem

Nadaljevanje s 5. strani
lej ni nič drugega kot aktivistično pojasnjevanje že sprejetih sklepov, ko kolektiv ne more več vplivati na odločitev delavskega sveta. Praksa zborov volivcev v nekaterih občinah, v katerih niso upoštevali demokratične ustanove državljanov, je glede tega zelo poučna tudi za delavsko upravljanje, ko so sklicevali zbere volilcev šele potem, ko je ljudski odbor že sklepal.

V bistvu gre pri tem torej za dvoje poglavitnih vprašanj: ali je mehanizem delavskega upravljanja tak, da ima sleherni proizvajalec, sleherni član kolektiva možnost vplivati na odločitve organov upravljanja, in drugič, ali je član delavskega sveta samostojen pri svojih odločitvah, ali ima torej možnost, da v polni meri uveljavi svoje mnenje in svoje predloge.

V našem podjetju pa je odprto še eno vprašanje, ki smo ga sicer v našem listu že načelnjali, pa mu le nišmo prišli do kraja in ki se znova z vso ostrino postavlja z uvajanjem ekonomskih enot: kakšna naj bo organizacijska zgradba organov upravljanja in kakšna naj bodo pooblastila obratnih delavskih svetov.

Z ustanovitvijo ekonomskih enot se je v vseh podjetjih postavilo na dnevni red vprašanje organizacijske zgradbe delavskega upravljanja. Če naj bo zaslužek zaposlenih odvi-

sen ne le od neposrednega fizičnega prizadevanja na delovnem mestu, torej od doseganja norm in akorda, temveč tudi od gospodarjenja v ekonomski enoti, mora imeti kolektiv ekonomske enote tudi možnost gospodarjenja v njej. Sicer bo plačeval tuje grehe iz svojega žepa. Ne bi bilo namreč smiselno, da je zaslužek odvisen od gospodarjenja v ekonomski enoti, o tem, kako naj se gospodari, koliko ljudi naj bo zaposlenih, kakšna naj bo organizacija dela, oskrba z materialom, organizacija transporta itd. itd., bi sklepal pa kdo drug. Zato torej tako močna zahteva vseh kolektivov, kjer so uvedli ekonomske enote po decentralizaciji delavskega upravljanja tudi na ravni podjetja, ga približati neposrednim proizvajalcem celo tako daleč, da v nekaterih podjetjih že razmišljajo, ali ne bi kazalo ustanoviti v ekonomski enoti, zlasti če je le-ta manjša, samo upravni odbor, delavski svet pa bi predstavljal ves kolektiv, in dalje: kakšna naj bodo pooblastila obratnega delavskega sveta oziroma kolektiva ekonomske enote?

Ze prej smo videli, da si ni moč predstavljati uspešnega dela in gospodarjenja v ekonomski enoti, če kdo drug razpolaga s sredstvi. Zato so v nekaterih podjetjih dali kolektivom ekonomskih enot široka pooblastila, od razpolaganja z osnov-

Pomlad v Bohinju

nimi sredstvi in amortizacijo, do pravice odločanja o višini obratnih sredstev in seveda do pravice o razpolaganja s čistim dohodkom, ki ga ustvari ekonomska enota z omejitvijo, da se mora držati razmerja med skladi in osebnimi dohodki, kakršnega določijo osrednji delavski svet. Le-ta vodi potemtakem temeljno politiko gospodarjenja v podjetju.

To so torej izkušnje delovnih kolektivov drugih gospodarskih panog, ki pa veljajo v načelu prav gotovo tudi za naše podjetje. Zato jih je treba podrobno proučevati in v naših razmerah poiskati ustrezne rešitve. Poglobitev in nadaljnja decentralizacija delavskega upravljanja je zahteva današnjega časa in mi glede tega ne moremo ter ne smemo zaostajati, saj bo prav ona sprožila neslučen delovni polet in zavzetost vsakega delavca za gospodarjenje. Pričakujemo torej konkretne predloge, kako naj bi se lotili teh zadev, kako tudi pri nas približati delavsko upravljanje neposrednim proizvajalcem, da bi vsak izmed njih postal upravljalec v pravem pomenu besede.

Vlado Jarc

Vendar je brisača

V neki naši edinici sem zagledal v stranišču črno zastavo. Ze sem

misllil vprašati, če je kdo umrl, pa me je prehitela uslužbenka in dejala: »Saj to ni zastava, ampak brisača!«

Povišan akordni cenik

Na nedavnem sestanku v Zaloga so govorili o nagrajevanju. K razpravi se je oglasil Slavko Jagar, zidar, in vprašal, za koliko pa se je v zvezi z novim načinom akordni cenik izboljšal oziroma poslabšal?

Sef gradbišča ing. Pogačnik se je takoj znašel in odgovoril: »Ce ne dosežeš 100 %, imaš 5 % manj, če dosežeš pa imaš 10 % več.«

Popotni zapiski IZ FRANCIJE

ING. MILIVOJ SIRCELJ

Kot kandidat Tehnične pomoči sem v začetku oktobra odpotoval preko Zeneve v Francijo in naslednji dan stopil na tla tega mesta. Prva pot je bila seveda v Palačo Narodov, kjer sem dobil nadaljnja navodila za študij in za potovanje. Palača Narodov je postavljena na severni strani mesta na griču ob Lemanskem jezeru s prekrasnim razgledom na Alpe. Grajena je iz kamna, njena notranjost je bogato opremljena.

Naj navedem podrobnost: toaletni prostori so vsi obloženi z belim marmorjem. V Palači Narodov se poleg organov Združenih Narodov nahaja banka, pošta, potovalni urad, restavracija, pač vse, kar človek potrebuje na potovanju.

Kljub prvim oktobrskim dnevom so bili ženevski parki še vsi v cvetju, le jutranja megla in zapušeni parniki na jezeru so spominjali na jesen. Dva prosta popoldneva sta mi omogočila bežen ogled tega snažnega mesta. Prvi obisk sem posvetil znanemu vodometu, ki brizga vodo v toplem vremenu 130 m visoko. Za tako mogočen vodomet je potreben motor jakosti 1360 KM, ki potisne vodo iz cevi s hitrostjo 200 km na uro in porabi 500 litrov vode na sekundo.

Znamenita je tudi katedrala, ki so jo začeli graditi okrog leta 1150. Delno je bila rekonstruirana v 16. stoletju, v 18. stoletju pa je dobila precej značilen portal v novogotičnem slogu. Notranjost katedrale je brez posebnih okraskov in brez klopi, le na desni strani stoji stol, na katerem je sedel reformator Kalvin.

Blizu katedrale stoji spomenik Reformacije, dolg preko 100 m. V sredini spomenika so kipi štirih reformatorjev, Kalvina, Farelja, Beze in Knoxa. Vznosje spomenika je okrašeno z reliefi iz zgodovine Reformacije. Ta spomenik so postavili leta 1917 ob 400 letnici rojstva Kalvina, gradili pa so ga skoraj devet let.

Seveda ima Zeneva kot staro mesto še polno drugih znamenitosti in muzejev. Kljub njihovi lepoti in zanimivosti, pa je le lepše sedeti na otoku Rouseau ob izlivu reke Rhône iz jezera Leman in opazovati živahen promet na mostu Mont Blanc in labode na reki. Velika privlačnost mesta je cvetlična ura, ki kaže čas s švicarsko natančnostjo. Stevilnica in številke na uri so sestavljene iz nizkih, lepo gojenih cvetlic raznih barv, le kazalci so kovinski.

V bližini mesta je zgrajeno moderno letališče s precejšnjim prometom in z zvezami z vsemi večjimi evropskimi mesti.

Od tu sem odpotoval v Pariz s štirimotornim letalom družbe Air France, ki je preletelo pot od Zeneve do Pariza v dobri uri. Ze itak prijetno pot osladi še prikupna stvarčica z bonboni in osvežilno pijačo. Slednja se je najbolj prilegla, ker je bilo zaradi sorazmerno majhne višine ca. 2000 m, in sonca v letalu prav toplo. Vedno gostejša naselja in

nato predmestja so javila bližino Pariza. Pristali smo na aerodromu Orly, ki je že prav na robu južnih predmestij in služi le mednarodnemu prometu. Promet na tem aerodromu je velik, vsak čas pristaja ali vzleta kakšno letalo.

Na poti z aerodroma v mesto so se nizali prvi vtisi: ogromen promet, slabo vzdrževane fasade hiš, velika gradbena dejavnost v okolici mesta. V primeru z Zenevo se mi je zdel Pariz nekoliko umazan, po nekaj dnevih pa sem se temu privadil in postal mi je bolj domač.

Pariz ima danes brez predmestij okrog 5 milijone prebivalcev, s predmestji vred pa okrog 5 milijonov in izreden promet na ulicah, posebno zjutraj in zvečer, ko gredo ljudje na delo, oziroma se vračajo z dela. Mnogi poslovni ljudje, ki pridejo v Pariz, raje pustijo svoje avtomobile pred mestom, v mestu pa se poslužujejo »Metroja«, kot pravijo podzemni železnici. Z gradnjo »Metroja« so v Parizu začeli leta 1900 in je delo predstavljalo velik uspeh takratne tehnike. Postaje Metroja so na križiščih grajene v več nadstropjih, pa tudi pet predorov pod Seine priča o težavnosti tega dela. Pariški Metro ima najgostejše omrežje na svetu. V času navala zjutraj in zvečer je v obratu 500 vlakov na 14 progah, katerih skupna dolžina znaša 186 km. Na glavni liniji si sledijo vlaki vsako minuto in pol. Največ prometa izkazuje postaja podzemne železnice St. Lazare, kjer vsak dan vstopi in izstopi več kot 120.000 ljudi. Naj omenim še to, da prepeljejo na leto z »Metrojem« okrog 2 milijardi ljudi. Parižani predvidevajo, da bo v bodočnosti metro opremljen z gumijastimi kolesi in da bo vozil po betonski podlagi.

Poleg Metroja ima Pariz tudi gosto mrežo avtobusnih prog, posebno v predmestjih. Vseh 119 avtobusnih linij prepelje letno preko 1 milijarde potnikov.

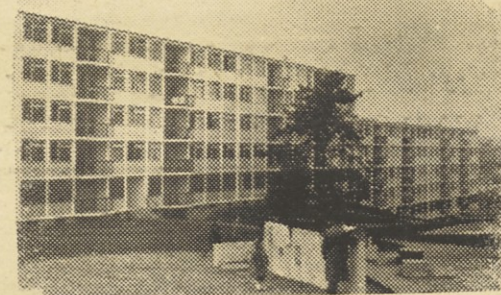
Vsa ktujec, ki pride v Pariz, seveda obišče vsaj največje zanimivosti mesta. Nekako središče mesta je okrog Opere in Place de la Concorde. Na sredini trga stoji obelisk, narejen iz enega samega kosa kamna, ki so ga pripeljali iz Luxorja v Egiptu in ga postavili na dosedanje mesto leta 1836.

Čeprav malo oddaljen od centra in kljub 70-letni starosti je Eifflov stolp še vedno atrakcija Pariza. Na vrh stolpa se lahko popnete z dvema dvigalom in uživate prekrasen razgled po vsem Parizu.

Prav tako lep razgled je tudi s Slavoloka Zmage, ki n daleč od Eifflovega stolpa. Gradnja Slavoloka Zmage se je začela 1896 in je visok 50 m in širok 45 m. Pod Slavolokom zmage je grob Neznane vojaka, v samem

vrhu pa majhen muzej, kjer je zbrano zgodovinsko gradivo slavoloka.

V Parizu se malo gradi, pač pa je živahna gradbena dejavnost v okolici. Gradijo na tradicionalen način in s prefabriciranimi elementi. V vsej Franciji zgradijo letno okrog 300.000 stanovanj, od tega v območju Pariza 80.000. To so večinoma cenena stanovanja s 50-70 m² stanovanjske površine in s ceno okrog 2.100.000 frankov. Imel sem priliko obiskati več takih gradbišč na zahodni, južni in severni strani Pariza. Na vsakem od grad-

Del novozgrajenega naselja v okolici Pariza

bišč se gradi ca. 1500 stanovanj, t. j. gradi se malo mesto s 6000 do 7000 prebivalci, s šolami, trgovinami, parkirnimi prostori ali garažami itd. Prav na tem delu pariškega območja grade največ stanovanj iz prefabriciranih elementov in imata podjetji Camus in Balency-Schuhl v bližini tovarna za prefabricirane elemente, ki izdelata dnevno vsaka po pet stanovanj.

Princip proizvodnje prefabriciranih elementov, t. j. zidov, stropov, stopnic, sten itd. v teh tovarnah je v tem, da beton za elemente izolacijski vložkom vlijejo v železne modele ter tako uliti beton s paro ali toplo vodo grejejo. Po treh urah se beton toliko strdi, da je sposoben za transport in montažo.

Ker je postavitve take tovarne draga — okrog 500 milijonov frankov — so se nekatera podjetja lotila prefabrikacije elementov na preprostejši način. Modeli so bolj preprosti in se beton ne segreva, pustijo ga, da se normalno strdi. Eno od podjetij pa je ta postopek izboljšalo s tem, da beton vacuumira in elemente montira po 24 urah. Če primerjam ta gradbišča z gradbišči pri nas, moram ugotoviti, da so gradbišča v Franciji bolj opremljena s stroji in da nabava materiala ne predstavlja nobenih težav. Kjer stanovanj ne zidajo iz prefabriciranih elementov, uporabljajo za zidavo rezan kamen, beton iz ekspandirane žilindre, pa tudi navaden beton.

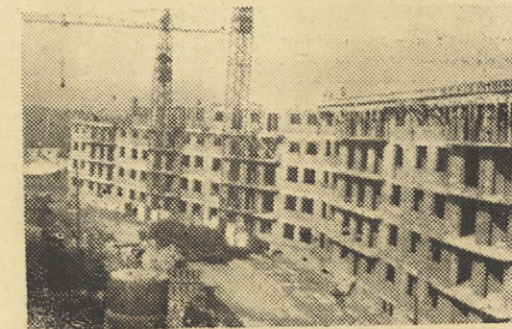
Samo boljša in dražja stanovanja zidajo iz opeke in opečnih votlakov. Moram pa omeniti, da je podnebje v tistih krajih dosti miljeje kot naše, kar je opaziti tudi po tem, da nimajo nikjer dvojnih oken.

Dovoz prefabriciranih elementov pa tudi drugega materiala je tako urejen, da prihaja sproti na stavbišče. Zato pred pričetkom del uredijo vse komunalne naprave: napeljejo vodovod, elektriko, plin, kanalizacijo in uredijo asfaltirane ceste ter široke avenije med nastajajočimi mesti in Parizom, kajti večina prebivalcev ima lastne avtomobile, s katerimi se vozijo na delo.

Vsa podjetja, ki gradijo stanovanja na tradicionalni način ali s prefabriciranimi elementi se trudijo, da čimbolj zmanjšajo ključna dela in s tem stroške za gradnjo. Zato gradijo betonske stene in stropove popolnoma gladke in ni treba nobenega ometa, stene samo pleskajo.

Iz Pariza me je pot peljala v Normandijo, kjer sem obiskal Rouen. Le Havre in še nekaj drugih mest. Največje in industrijsko najmočnejše mesto je Rouen. Leži ob Seini med Parizom in Atlantikom in ima s predmestji vred nekaj manj kot 300.000 prebivalcev. V neposredni okolici Rouena je velika tovarna prefabriciranih elementov podjetja Coignet. Ta tovarna izdelava precej kompliciranih kalupih na dan (v osmih urah) tri stanovanja.

Kalupi so kovinski in izdelajo prefabricirane elemente s točnostjo, ki je lastna kovinskemu izdelku. Ta precizna izdelava prefabriciranih plošč omogoči tudi serijsko produkcijo vseh instalacijskih kosov. Ko je element vlit v model, ga pokrijejo z nekakšnim zvonom in ogrevaajo s paro do 80°. Po treh urah je tak element že toliko strjen, da ga lahko razopazijo in prenesejo v deponijo. Vsi izdelki tovarne so popolnoma gladki in ravni,

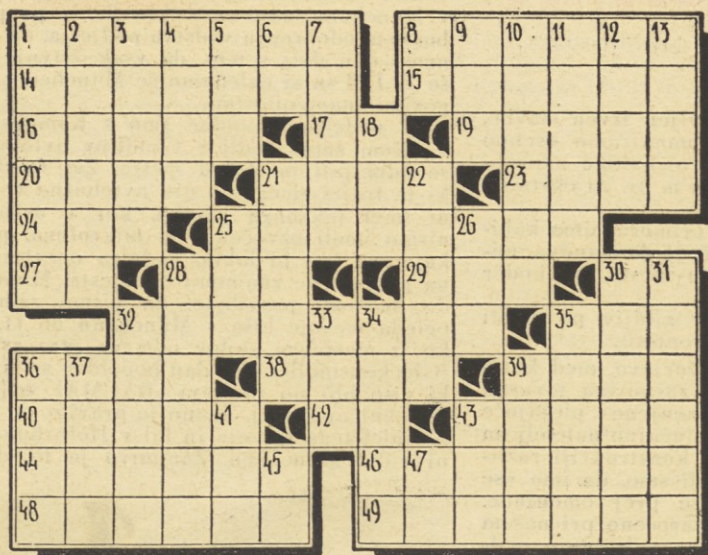

Pogled na eno izmed gradbišč v okolici Pariza

tako da po montaži ni treba nobenih ometov. Najtežji prefabricirani elementi tehtajo čez 5 ton in so zato za montažo na gradbišču potrebni močni stolpni ali portalni žerjavi. Za prevoz elementov iz tovarne na gradbišče pa uporabljajo posebne avtomobile.

(Dalje prihodnjič)

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. bližnji kraji, mestno zaledje, 8. član upravnega odbora in železokrivca v našem podjetju, 14. delavski praznik, ki ga bomo slavili te dni, 15. kamenina, ki se kolje v prozorne listke in uporablja v elektrotehniki, 16. enke (številke), 17. začetnici sodobnega slovenskega dramatika (»Velika puntarija«), 19. cev pri optičnem instrumentu, 20. spleteni lasje, 21. moško ime, 23. grška črka, 24. ljubkavalno ime za Franceta, 25. vrsta kamna, ki se uporablja tudi v gradbeništvu, 27. kemični znak za radij, 28. preprosto vozilo, 29. termin, 30. sosednji črki v abecedi, 32. velik gradbeni stroj za začetna dela na gradbišču, 35. svatovanje, pojedina, 36. legendarni poveljnik Pohorskega bataljona, ki je v bojih z Nemci padel do zadnjega moža, 38. angleško oporišče v južni Arabiji, 39. češki vladar, ki je v 7. stol. priključil svoji državi tudi Slovence, 40. mesna jed, 42. začetek abecede, 43.

velika tovarna motorjev v Kopru, za katero je zgradil glavne objekte »Gradis«, 44. zelo mrzlo, 46. visoka gora v Julijskih Alpah blizu Triglavu, 48. deček s čudežno svetilko iz pravljice »1001 noč«, 49. kraj blizu Kopra, kjer ima naše podjetje počitniški dom.
Navpično: 1. izdelovalec gradbenega materiala, 2. tolmun, kotlina v pobočju, 3. omotati, 4. deli obraza, 5. naziv, 6. kemični znak za kalcij, 7. zdravilna rastlina (slez), 8. kratica za pripis v pismu, 9. pritek Donave v Romuniji, 10. srčkan, zal, 11. vodja velikega slovensko-hrvaškega upora (Matija), 12. najmočnejša barva pri kartah, 13. plemenska skupnost, 18. nenadna skrčitev mišice, 21. zaslužek, plača, 22. zemljišče, 25. del celote, 26. blazen, 28. hidrocentrala ob Dravi, 30. južni sadež, 31. sredstvo za konserviranje krompirja, 32. del obraza, 33. pesem hvalnica, 34. progasta afriška žival, 35. gorovje v notranjosti Azije, 36.

vzgojna ustanova, 37. židovsko moško ime, 39. nočna ptica, 41. ljubkavalno žensko ime, 43. takšen, 45. osebni zaimek, 47. dva soglasnika.

REŠITEV KRIZANKE

Vodoravno: 1. Pohorje, 8. Impol, 13. osa tost, 14. Bersa, 15. labod, 16. in, 18. žito, 19. Oman, 20. oka, 21. Ibis, 22. nit, 23. Slavica, 25. am, 26. tri, 27. Aka, 28. M. P., 30. Medvode, 32. gor, 33. atom, 35. Ela, 36. krti, 37. lese, 38. Ri, 39. Kranj, 40. kotli, 42. Velenje, 44. aleja, 45. apostolat.

Predlog za sodobno dvigalo

Bruto za neto

Na vprašanje, ali smatrate, da je vaša tarifna postavka v okviru tarifnega pravilnika primerna, je ing. Cerkovnik odgovoril:

»Ja, če bi bila bruto postavka neto.«

POLITIČNO DELO

V anketi tehničnega kadra je bilo tudi vprašanje, v katerih političnih organizacijah sodeluje izven službe. Odgovori so nadvse zanimivi. — Nekdo je napisal, da je ribič, drugi sodeluje pri radiu Ljubljana, tretji pa igra jazz. Tretji je na vprašanje:

Ali smatrate, da je vaša tarifna postavka pravilna, odgovoril: Ne, ker me uporabite za več del: risanje, knjižničarja itd. Pri prevzemu tehnične knjižnice so obljubili, da bom dobil posebni dodatek, danes pa ...

PRITOŽBA

»Pet let sem že pri podjetju, pa imam še vedno isto postavko«, se je zadnjič pritožil svojemu delovodju F. K.

Delovodja mu je odgovoril: »Res je, dragi Franček, toda vsako povišanje plače bi bilo odveč, ker ste se že navadili na prvotno postavko!«

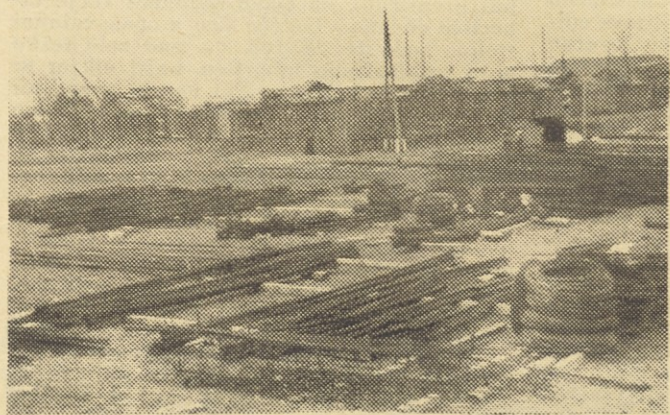
Mišje gnezdo

V Ravnah spadajo miši med domače živali. Ko je nedavno tega neki član oblekel plašč, ki ga že dalj časa ni uporabljal, je našel v žepu mišje gnezdo ...

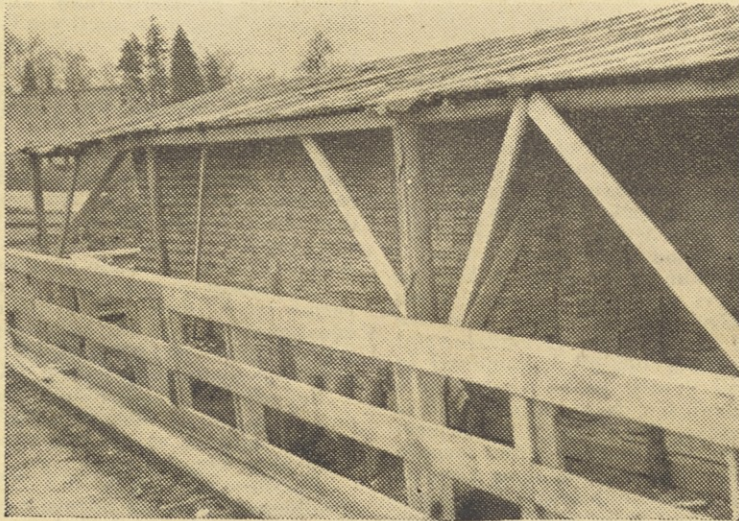
Prvoaprilskim šalam so nasedli

Reči moramo, da jih ni bilo tako malo, ki so nasedli našim prvoaprilskim šalam. V tajništvu centrale so se kar vrstile prijave za potovanje po Evropi in Afriki, še več pa za gradnjo kanala Dunav—Tisa—Dunav. Tovarišica Mila je imela kar dosti opraviti, da je ljudi prepričevala, da je vse skupaj le prvoaprilski potegavščina, saj v mesečniku ne moremo imeti »Zadnjih vesti«, ko pa rokopise oddajamo v tiskarno 14 dni prej. preden list izide.

Torej: vse vesti, objavljene v aprilski številki na zadnji strani v rubriki »Zadnje vesti« so prvoaprilске.

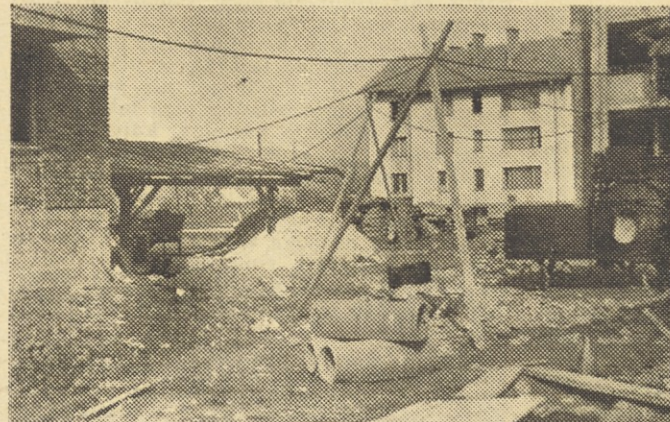
Slika 1

Slika 5

Slika 6

Slika 2

S kamero po gradbiščih in skladiščih

1. Ze prvi pogled na gradbišče odkrije vestnega gospodarja. Na gradbišču v Teharjih je tudi betonsko železo lepo sortirano in zloženo.

2. V Rušah se zavedajo, da so kabli dragi. Zato jih imajo povsod dvignjene, da ne bi delavci s samokolnicami vozili čeznje ali stopali po njih.

3. Mar ni škoda opeke, ki je na Tezmem prepuščena na milost in nemilost vremenskim nepravilnostim?

4. S takšno odpadno pločevino lahko ogromno prihranimo, pravijo v Rušah. Kos odpadle pločevine jih stane le 50 din, zato pa se življenjska doba dragih plohov podaljša za leto dni in še dlje.

5. Vse, kar bo šlo na Odpad, je treba lepo zbrati na enem kupu. Tako ravnajo v skladišču ob termoelektrarni Šoštanj.

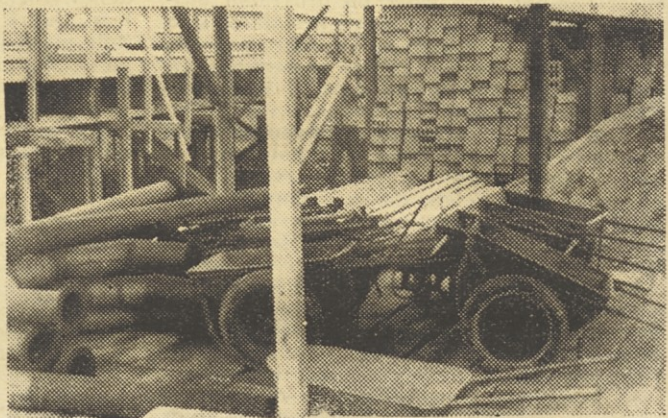
6. Pozabljene betonske cevi samevajo v Mariboru. Mar jih ne bi bilo mogoče še kje koristno uporabiti?

7. Ne samo les, opeko in železo, tudi orodje in stroje je treba zložiti. Očiščene samokolnice so v Teharjih vedno na svojem mestu.

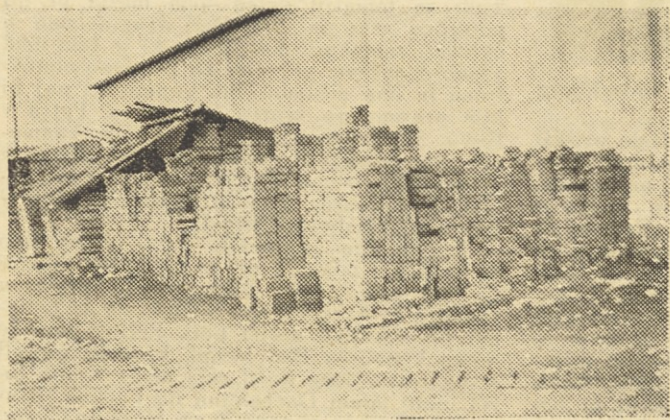
8. Opeka, zložena na mokrih tleh, se je spodaj napila vlage in je že začela razpadati.

9. Mar v skladišču na Tezmem ni dovolj prostora, da se mora več metrov strešne lepenke valjati kar na prostem v blatu in mokroti?

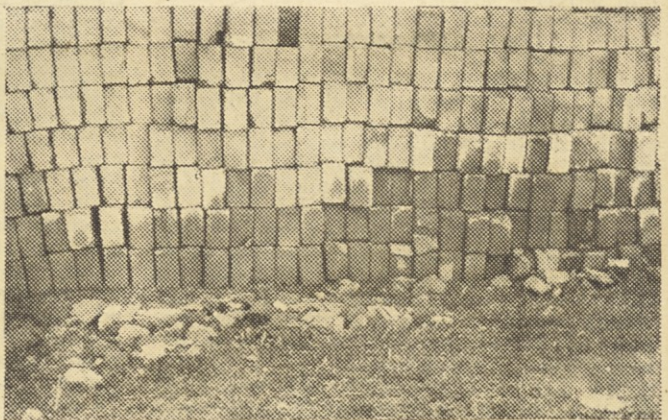
10. Posledice tornada ali kaj?

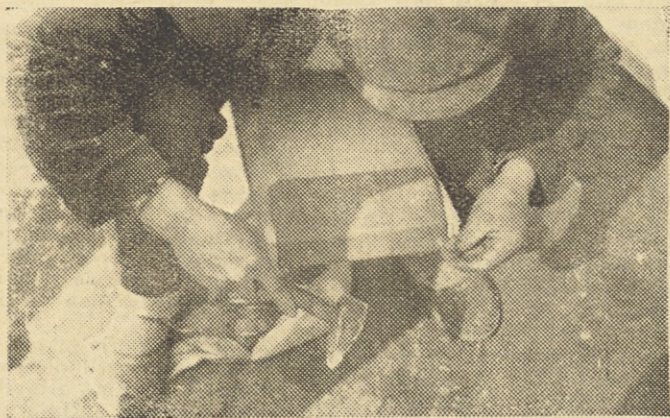
Slika 7

Slika 3

Slika 8

Slika 4

Slika 9

Slika 10